

In memoriam HIROSHI KUROKAWA

We betreuren het overlijden van Hiroshi Kurokawa, voorzitter van het Kruis Monument Comité van Mizumaki, op 24 juli 09. We zien hem hier op de foto voor het monument. Op de gedenkplaat staan de namen van de 871 in Japan in krijgsgevangenschap omgekomen Nederlanders. Hiroshi is woonachtig in Mizumaki, gepensioneerd (hij had een hoge functie in de staalindustrie), en hoorde in 1985 op het lokale nieuws van het bezoek van Dolf Winkler. *"Ik wist wel dat er een krijgsgevangenenkamp was geweest in Mizumaki, maar ik had er nooit bij stilgestaan dat het zoveel leed had veroorzaakt. Ik zag aan zijn ogen dat Winkler het er nog altijd erg moeilijk mee had. Daarom vond ik dat hij recht had op het eerherstel waarom hij vroeg."* Dit citaat is afkomstig van de site www.vriendenvanJapan.nl waarvan ook de foto afkomstig is. Deze site gaat over de later ontstane vriendschaps- en uitwisselingsband tussen Emmeloord en Mizumaki. De site: *"Dankzij de inspanningen van Kurokawa komt de gemeente Mizumaki een half jaar later toch over de brug met geld waarmee het monument wordt opgeknapt. Kurokawa organiseert een herdenkingsbijeenkomst en nodigt Dolf Winkler daarvoor uit. "Ik vond dat deze herdenkingsbijeenkomst het minste was wat we voor hem konden doen. Ik had toen nooit kunnen bevroeden dat het zo'n lange staart zou krijgen."*

Hiroshi Kurokawa en zijn broers, de hele familie eigenlijk, bleven altijd nauw betrokken bij de herdenkingsbijeenkomsten. Hij richtte een Comité op: Mizumaki Memorial Cross Association to Promote Peace and Culture. Hiroshi onderstreepte de effecten van de verzoeningsreizen. *"In het begin waren de herdenkingsbijeenkomsten erg zwaar. De Nederlanders koesterden een diepe haat jegens Japanners en wantrouwden ons. Maar door de jaren heen werd de sfeer steeds meer ontspannen."* Wat hem nog meer verheugt, is dat de dorpelingen zich verbonden gingen voelen met het jaarlijkse bezoek uit Nederland. *"De laatste jaren zijn de herdenkingsbijeenkomsten vooral een plezierige gebeurtenis. Het verleden heeft hier een plek gekregen, zodat we allemaal op vriendschappelijke voet verder kunnen"*, zegt Kurokawa erover. Op de officiële gemeentesite van Mizumaki staat (in het Engels) het monument en de geschiedenis vermeld. Zie www.town.mizumaki.lg.jp/eng. Overigens, de gemeente heeft al snel een functionaris in dienst genomen voor de internationale contacten, en dat is al jaren lang de bekende Ralph Schriock, een Amerikaan, die Japans en Nederlands (!) heeft geleerd, ook op school lesgeeft in Japan, en die voor vele JIN'ers die naar het vreemde Japan gaan, een grote steunpilaar is.

In 1995 maakte de JIN en Kurokawa officieel kennis met elkaar. Dick Bodestaff (JIN-lid) ging met de EKNJ naar Japan en Hideko Gieske ging als JIN-bestuurslid (op eigen kosten) naar Japan en voegde zich bij het gezelschap in Mizumaki. Bij de herdenkingstoespraken in

Mizumaki kreeg voor het eerst ook JIN het woord en Kurokawa betrok de JIN in zijn toespraak. Dank zij de bemiddeling van hem, van Satoh (de vader van Freda) en pater Gerard Salemink O.F.M. kreeg JIN ook toegang tot Japanse veteranenbijeenkomsten. Het was toen dat Hideko de heer Uchiyama ontmoette die zei dat hij een samenwerking met JIN kon opzetten om te zoeken naar Japanse vaders. Een arbeidsintensieve samenwerking die in de jaren 1996-2005 voor bijna alle JIN-leden die meededen, resultaten zou opleveren.

De reizen van de EKNJ werden vanaf 1997 gesubsidieerd door de Japanse regering. Voor JIN-leden kwam er, wonder boven wonder, ook een plek. Het programma voerde elk jaar langs Mizumaki en zo hebben bijna alle JIN-leden sinds 1997 kennisgemaakt met Hiroshi Kurokawa. Ze bewaren goede herinneringen aan hem. Hij was rustig en bescheiden, maar ook businesslike, vrolijk, energiek, hulpvaardig en doeltreffend. Hij toonde zich in het bijzonder voor de EKNJ maar ook voor de vereniging JIN en voor alle Japanse nakomelingen een waardevolle vriend. Bij zijn bezoeken aan Nederland (met zijn broer) was JIN-lid Ton Hoeke vaak zijn metgezel. Ton liet hem ook Amsterdam zien, waar zij samen "de bloemetjes buiten zetten". De JIN heeft ook een dag voor hem georganiseerd. Hij genoot enorm van die bezoeken. Toen in 2002 de Sakura-mensen aansloten bij de EKNJ-reizen gingen ook zij naar Mizumaki en leerden zij Kurokawa kennen. Hiroshi –bruggenbouwer bij uitstek- betreurde de in zijn ogen onbegrijpelijke splitsing in het eigenlijk o zo kleine groepje Japanse nakomelingen, maar gelukkig fungeerde Yoko Huijs in de laatste jaren als aanspreekpunt en contactpersoon voor Hiroshi enerzijds, en voor JIN en Sakura anderzijds, en zo hebben we, hierin gelukkig eensgezind, nog vele berichten, cadeaus en goede wensen aan hem kunnen overbrengen tijdens zijn ziekteperioden in de laatste tijd. Dat heeft hem zeer veel goed gedaan.

Het lijkt nu zo gewoon en vanzelfsprekend, het monument en de herdenkingen en de uitwisselingen, maar dat was het in het begin natuurlijk niet. Er was moed en daadkracht voor nodig, zowel van Winkler als Kurokawa, en een visie die verder gaat dan het individuele. In een Japanse krant zegt Kurokawa in 2000 dat: *"He still remembers the bitter look on Winkler's face -- a countenance that took three years to relax into a smile. "One of the Japanese phrases he still remembers is 'Hayaku koi' (Get over here now). That gives us an idea of how much he went through," he added. "Memorial services are fine, but human-to-human communication is just as important. When people eat and drink together, they express their true feelings. The stony faces we see on the first day soon brighten into smiles,"*

We moeten ook de rol van de burgemeesters van Mizumaki niet vergeten, met name Hiroyuki Tanaka. Hij heeft alle medewerking ingezet, ook voor de tentoonstelling van het NIOD die in 2000 in Mizumaki, Nagasaki, en Kyoto kon worden gehouden over de oorlog in Indië, als onderdeel van de herdenking van 400 jaar Japans-Nederlandse betrekkingen.

Tanaka en Kurokawa hebben de waardering gekregen die zij verdienen. Zowel in Japan als in Nederland. In eigen land ontvingen zij onderscheidingen van de regering, en de Japanse TV maakte diverse documentaires over de Kurokawa's. Zo hebben zij in Japan wezenlijk bijgedragen aan het vergroten van de bekendheid met het oorlogsverleden. Op 24 april 2003 stond in de Volkskrant het volgende verheugende bericht. *"In Tokio krijgen vandaag twee Japanners een Nederlands lintje. Burgemeester Hiroyuki Tanaka van de plaats Mizumaki en Hiroshi Kurokawa, inwoner van die gemeente, worden allebei ridder in de Orde van Oranje-Nassau omdat zij zich inzetten voor de verbetering van de relatie tussen Japan en Nederland. Daarnaast staan ze altijd Nederlandse oorlogsgetroffenen bij als die Mizumaki bezoeken. De*

reizen worden georganiseerd door de Stichting Ex-krijgsgevangenen en nabestaanden Japan.”